

ÅRSMELDING FOR 2020

Vedtatt av styret 07. April 2021

Agder vitenskapsakademi hadde i året 2020 et medlemstall på 300. Ved innvalget blir disse valgt inn i tre kategorier: Medlemmer fra Agder, fra Norge utenfor Agder, og medlemmer utenfor Norge. I 2020 var 98 var registrert som bosatt i Agder, 25 var registrert som bosatte i Norge men utenfor Agder, og 37 var registrert som bosatte utenfor Norge. Dertil var 125 medlemmer passert 70 år og disse blir da registret som «uten gruppetilhørighet». Dertil hadde Akademiet tolv assosierte medlemmer og tre æresmedlemmer.

LEDELSE, STYRE OG VALGTE VERV

På grunn av Covid-19 pandemien og smittevernrestriksjoner på forsamlinger kunne ikke Agder Vitenskapsakademis årsmøte for 2019 samles på det ordinære årsmøtetidspunktet ultimo april, og årsmøtet ble flyttet og avholdt i forbindelse med medlemsmøtet ultimo august 2020.

Etter valget på årsmøtet i 2020 besto styret av professor dr. philos. May-Brith Ohman Nielsen (preses), førsteamanuensis ph.d. Margrethe Wold (visepreses), professor dr. philos. Marit Aamodt Nielsen, professor ph.d. Ida Marie Høeg og professor Anne Ryen. Vararepresentanter har vært professor ph.d. Vladimir Oleshchuk, professor dr. phil. Michael Schulte og professor ph.d. Halvor Knutsen.

Professor dr. polit. Ragnar Thygesen ble av årsmøtet i august gjenvalgt som akademisekretær for ett år. I desember meddelte Thygesen til Akademiets styret at han trakk seg fra vervet. Styret konstituerte derfor visepreses Margrethe Wold som fungerende akademisekretær frem til årsmøtet kunne velge ny akademisekretær på ordinær måte.

Valgkomiteens medlemmer, som ble valgt for en treårsperiode på siste årsmøte, har vært førsteamanuensis ph.d Inger Johanne Haaland Knutsen (leder), professor dr. polit. Turid Skarre Aasebø, professor dr. ing. Kjell Gunnar Robbersmyr og professor dr. art Gro-Renée Rambø. Revisor har vært Jan Kløvstad.

Etter statuttene velges styremedlemmer og varamedlemmer for to år, mens akademisekretæren velges for ett år. Valgkomiteens funksjonstid er tre år. Både styremedlemmer og varamedlemmer innkalles til styremøtene.

MØTEVIRKSOMHET OG REPRESENTASJON

Agder Vitenskapsakademi sin virksomhet i 2020 har, i likhet med samfunnet og academia for øvrig, båret sterkt preg av pandemisituasjonen og smittevernrestriksjonene som har fulgt med den. Med unntak av flyttingen av det kombinerte vårmøtet og årsmøtet fra april til august, har Akademiet klart å avvikle alle sine oppsatte medlemsmøter og styremøter, inklusive årsfesten, etter planene og som fysiske samlinger. Møtene har vært avviklet etter de til enhver tid gjeldende smittevernrestriksjoner og anbefalinger, og med dertil følgende smittevernhensyn. Komiteer og andre møter har i stor grad vært avholdt digitalt og representasjonen har vært sterkt begrenset av hensyn til nasjonale restriksjoner og til at de fleste andre akademienes årshøytideligheter ikke kunne avholdes og at de internasjonale prisutdelingene ble avviklet som digitale arrangementer.

I 2020 arrangerte Agder Vitenskapsakademi fire medlemsmøter, hhv. 27. februar, 27. August 24. september, alle på Gimle Gård, i tillegg til høytidsmøtet og årsfesten den 30. oktober i «Klubben», Kristiansand. Tema på alle disse møtene fulgte Akademiets nye møteserie *Forskerperspektiver på bærekraftsmålene*. Hvert møte har et av FNs 17 bærekraftsmål som tema, og forskerperspektiver på det aktuelle målet blir belyst gjennom fire forskere fra fire ulike fagfelt. I 2020 ble det således holdt 16 forskningsfaglige foredrag om bærekraftsmålene God utdanning for alle, Livet i havet, Likestilling mellom kjønnene og Utrydde fattigdom. Sistnevnte var faglig tema på årsfesten. Samlet sett representerer dette en betydelig opptrapping i den vitenskapelige formidlingsvirksomheten innenfor rammene av medlemsmøtene i Agder Vitenskapsakademi, en større faglig bredde på bidragene, kjønnsbalanse blant bidragsyterne og økt diversitet blant de faglige foredragsholderne. Det ble i 2020 også holdt fire minnetaler over akademimedlemmer som har gått bort.

Alle foredrag på Akademiets medlemsmøter er åpne for andre tilhørere og har også vært besøkt av ikke-medlemmer innenfor de begrensinger som koronasituasjonen har satt. Smittevernrestriksjoner på UiAs lokaler på campus Gimlemoen har gjort at kveldsetene i høstsemesteret har vært holdt i offisersmessen på Gimlemoen.

Akademiet valgte i 2020 å ikke avholde møtet med populærvitenskapelige presentasjoner av årets vinnere av Nobelpriser, Holbergprisen og Abelprisen.

Styret har forberedt seg på at medlemsmøter og trolig også årsmøtet ville måtte holdes digitalt for vårsemesteret 2021.

Preses, May-Brith Ohman Nielsen, representerte Akademiet på høytidsdagen i Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab i Trondheim i mars og ved høgtidssammanträdet i Kungliga Vetenskaps- och Vitterhets-Samhället i Göteborg i januar, i Göteborg sammen med

akademisekretær Ragnar Thygesen. De øvrige markeringene der Akademiet vanligvis er representert, har i år ikke vært avholdt i sin tradisjonelle form. Noen, slik som prisutdelinger, har vært erstattet av begrensede digitale markeringer, andre har vært avlyst, og noen har også vært utsatt på ubestemt tid.

Det ble avholdt 7 styremøter i Akademiet, alle som fysiske møter. Fire styremøtesaker har dertil vært avviklet på e-post på grunn av epidemisituasjonen.

I tillegg til de ordinære komiteene i akademiet, har styret fra høsten 2019 også hatt en økonomikomite i arbeid. Denne fortsatte arbeidet i første del av 2020 med en gjennomgang av Akademiets kontordrift og virksomheten i Nordisk inntakskontor for medisinstudier i utlandet. Under den nasjonale nedstegningen våren 2020 oppnevnte styret dertil en krisekomite med fullmakt til å håndtere de økonomiske og organisatoriske utfordringene som pandemien og pandemisituasjonen stilte Akademiet og akademidriften overfor. Det har krisekomiteen gjort i nært samarbeid med styret.

AKADEMIETS ØKONOMI

Akademiet mottar tilskudd til driften fra Universitetet i Agder og Rasmussengruppen, og Sørlandets Kompetansefond har bevilget støtte til prisene. Medlemmene betaler egenandel ved sosiale sammenkomster og årsfest.

Styret varslet i årsmeldingen for 2019 at det var på gang en omfattende gjennomgang av driften til Nordisk inntakskontor for medisinstudier i utlandet og derav organiseringen av Akademiets kontor. Denne er gjennomført i 2020. Her viser styret til regnskapet, til revisorberetning, rapport fra eksternt revisor og til punktet nedenfor.

I tråd med revisormerknader i flere foregående år har styret i 2020 tatt grep for å kutte kostnader i Inntakskontoret og sekretariatet. Styret understreker at Akademiet vil trenge nye inntektskilder de nærmeste årene, og må finne ordninger for å få dette til.

AVVIKLING AV NORDISK INNTAKSKONTOR FOR MEDISINSTUDIER I UTLANDET

Inntakskontoret samarbeidet i 2020 med tre polske og et tsjekkisk universitet om rekruttering til deres engelskspråklige studier. Inntakskontoret gjennomførte veiledningsvirksomhet overfor skandinaviske søkere og interesserte. Inntakskontoret i formidlet i 2020 studenter til Poznań University of Medical Sciences (PUMS), medisinstudenter til Collegium Medicum ved Nicolaus Copernicus University i Bydgoszcz og Medical University of Gdansk (Polen), og til Masaryk University, Faculty of Medicine i Brno (Tsjekkia). Pandemisituasjonen har

gjort at universitetene i år selv holdt egne digitale opptaksprøver slik at disse ikke ble organisert lokalt via Inntakskontoret.

Styret, økonomikomiteen og krisekomiteen gjennomførte i 2020 en omfattende vurdering av virksomheten i Nordisk inntakskontor for medisinstudier i utlandet, som siden 2006 har ligget under AVA. Styret anså at den nedadgående trenden i studentrekrutteringen gjennom Inntakskontoret de siste fem årene, og som har hatt klart negative følger for Akademiets økonomi, ville kunne bli dramatisk forsterket gjennom en potensielt langvarig pandemisituasjon, med de reiserestriksjoner, studievalgstilpasninger og generelle samfunnsendringer som ville medfølge.

Styret konkluderte derfor våren og sommeren 2020 med at det ikke var økonomisk grunnlag for å drive Inntakskontor videre i sin nåværende form og at AVA sin organisasjon burde konsentreres om selve vitenskapsakademidriften. Styret vedtok derfor å si opp de ansatte på Inntakskontoret og å selge denne virksomheten til Inntakskontorets tidligere leder Thor Kristian Hanisch for at han, sammen med de øvrige ansatte, kunne få en mulighet til å forsøke å drive Inntakskontorets virksomhet videre utenfor Akademiet. Avtale om dette ble inngått i august og siden oktober har det nye Nordisk inntakskontor A/S vært drevet utenfor AVA og uten tilknytning til Akademiet.

Resultatet av studentrekrutteringen til utenlandsstudiene for 2020, endte med omkring en tredjedel formidlede studenter i forhold til foregående år. Dette samt en omfattende gjennomgang og rapport fra ekstern revisor, utført i perioden september-november 2020 (se egen rapport), viser at styrets vurdering av situasjonen og utsiktene våren og sommeren 2020 var riktige og at dette var et helt nødvendig økonomisk og organisatorisk grep for Akademiet.

OPPRUSTING AV AKADEMIETS LOKALER I GENERAL WERGELANDS HUS.

Akademiets lokaler i general Oscar Wergelands hus, Gimlemoen 10, har de siste ti årene i forholdsvis høy grad vært belagt med Inntakskontorets virksomhet og derfor i relativt begrenset grad vært tilgjengelige for den egentlige akademidriften. Dette problemet ble forsterket av nedstengningen av campus og restriksjoner på bruk av UiAs andre lokaler.

Da Inntakskontoret flyttet fra AVAs lokaler i oktober, fikk styret derfor anledning til å ruste opp lokalene til pene og hensiktsmessige møte- og arbeidslokaler for akademidriften. Arbeidet ble i all hovedsak gjort på dugnad. Akademiet har også fått flott hjelp av UiA drift til bærekraftsvennlig møblering og utsmykning. Styret er svært fornøyd med resultatet og ønsker at Akademiets lokaler fremover i større grad skal bli en møteplass for Akademiets

medlemmer, et rom for aktivt vitenskapsakademiarbeid for styret og sekretær, og et sted for å ta imot besøkende medlemmer av akademiet og andre gjester.

Pandemiåret har tydeliggjort at AVA også har behov for et egnet sted for å ta opp og sende digitale møter fra, i en situasjon der andre lokaler blir stengt på kort varsel. Behovet for et permanent tilgjengelig lokale som er egnet for å lede digitale møter fra er også del av Agder Vitenskapsakademi sin langsiktige plan om å skape en ny digital møteplass mellom våre internasjonale, nasjonale og regionale medlemmer.

PRISVINNERE 2020

Professor dr. philos. Nils Christian Stenseth, Center for Coastal Research, Universitetet i Agder og UiO, ble tildelt Sørlandets Kompetansefonds forskningspris.

Professor Anne Ryen, Institutt for sosiologi og sosialt arbeid, Universitetet i Agder, ble tildelt Sørlandets kompetansefonds populærvitenskapelige formidlingspris.

Førsteamanuensis ph.d. Heidi Klockmann, Institutt for fremmedspråk, Universitetet i Agder, ble tildelt Agder Vitenskapsakademis pris for yngre forskere.

POZNAN CHAPTER

Akademiet har fra 2009 en avdeling i Poznan i Polen. «Chapteret» ble i 2017 avregistrert i det polske foreningsregisteret, og har fortsatt som en avdeling av AVA under norske bestemmelser. Avdelingen avlegger separat årsrapport som trykkes i årboka.

KOMITEER

Redaksjonskomiteen for årboka for året 2019 bestod av tidligere preses Ernst Håkon Jahr og akademisekretær Ragnar Thygesen.

Økonomikomiteen hadde disse medlemmene: Styremedlem Anne Ryen, styremedlem Marit Aamodt Nielsen, tidligere preses Ernst Håkon Jahr og akademisekretær Ragnar Thygesen.

Krisekomiteen hadde disse medlemmene: Preses May-Brith Ohman Nielsen, tidligere akademisekretær Rolf Nossun og styremedlem Anne Ryen.

Prisjuryenes sammensetning har vært som følger: I humaniora/ samfunnsfag: Ingunn Folkestad Breistein, Gunhild Hagestad, Oddvar Holmesland og Ellen Kathrine Nyhus. I realfag/medisin: Frode Gallefoss, Margrethe Wold, Kerry Stephen Seiler og Tor Oskar Sætre.

XRISTOS RESEARCH CENTRE

Xristos Research Centre er en del av det store klosteret Leimonos på øya Lesbos i Egeerhavet, der en gruppe andelseiere tilknyttet UiA har gått sammen om å bygge et forskningscenter. Senteret består av et felles biblioteks-/arbeidsrom og sju studioleiligheter. Agder Vitenskapsakademi er den ene av tre store andelseiere i Xristos, og en av de sju leilighetene står gratis til Akademiets og medlemmenes disposisjon gjennom hele sommersesongen, som er på 24 uker. I den utstrekning Akademiets leilighet på Xristos ikke benyttes av våre egne medlemmer, får medlemmene av Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab i Trondheim og Kungl. Gustav Adolfs Akademien i Uppsala tilbud om å bruke den. Ledig kapasitet utover dette kan benyttes av forskere tilknyttet UiA og andre norske læresteder. I 2020 har Agder Vitenskapsakademis leilighet på Xristos knapt vært benyttet på grunn av reiserestriksjoner i forbindelse med pandemien og smittesituasjonen generelt.

May-Brith Ohman Nielsen, Preses

Margrethe Wold, Visepreses og fungerende akademisekretær.

Marit Aamodt Nielsen Styremedlem

Anne Ryen, Styremedlem

Ida Marie Høeg, Styremedlem,

Vladimir Oleshchuk, Varamedlem til styret

Michael Schulte, Varamedlem til styret

Halvor Knutsen, Varamedlem til styret